

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Філософія права»
на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 2 семестр
Освітньо-професійна програма	Право
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,

Горбань Олена Вікторівна
кандидат філософських наук, доцент

посада

доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38(097) 277-05-87
Електронна адреса	ogorban56@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.pravo.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2702

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія права» є оволодіння здобувачами методологією пізнання суті, принципів і проявів права та формування на цій основі правового світогляду, котрий забезпечить системне розуміння правової дійсності, правових позицій людини, суспільних груп і суспільства в цілому.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (денна форма навчання: лекції 18 год., семінарські заняття 14 год., самостійна робота 58 год.; заочна форма навчання: лекції 10 год., семінарські заняття 6 год., самостійна робота 74 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом Методи навчання: викладення наукового і навчального мультимедійного матеріалу з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії; закріплення, систематизація та узагальнення теоретичних знань, що були отримані студентами під час лекційних занять, позааудиторного опрацювання рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне завдання, есе за заданою проблематикою), на семінарських заняттях та передсемінарських, передекзаменаційних індивідуальних консультаціях; під час проведення інтелектуальних ігор, диспутів, дебатів
Система поточного	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання;

та підсумкового контролю	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен.
Базові знання	Предметні знання із теорії держави і права, юридичної логіки, дисциплін циклу професійної підготовки.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
2.	ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
3.	ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.	РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
4.	ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
5.	ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
6.	СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.	РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
7.	СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.	РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
8.	СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.	РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
9.	СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.	РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ 1. Світоглядно-методологічні засади права.		
Тема 1. Предмет філософії права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 2. Методологія філософії права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 3. Концепції природного права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 4. Правовий позитивізм і правовий об'єктивізм як філософська традиція.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 5. Правова онтологія: природа і структура права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 6. Правова антропологія: гуманістична природа права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 7. Правова гносеологія і правова епістемологія.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	модульної роботи.	
Тема 8. Істина у праві. Філософія правопорушення і покарання.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 9. Правова аксіологія: ціннісні основи права.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.
Тема 10. Філософські проблеми права в сучасному суспільстві.	Відвідування занять; підготовка до семінарів і виступи на них при обговоренні планових питань; підготовка питань для самостійної роботи здобувача; підготовка до модульної роботи.	Підготовка питань, винесених до самостійної роботи здобувачів, згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Інформаційні джерела

Основні:

1. Актуальні проблеми філософії права: посібник / О.М. Балинська, А.С. Токарська, В.А. Ященко; за заг. ред. О.М. Балинської. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 612 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/395/1/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
2. Александрова О.С., Горбань О.В., Мартич Р.В. Філософія права: навчально-методичний посібник. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 126 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/30803/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B01.pdf>
3. Данильян О.Г. Філософія: підручник / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2018. 432 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/392/3_Filosofija_pidruchnik_vnutri.pdf
4. Рабінович П.М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Posibnyk_maket_2021_2.pdf
5. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.І. Максимов та ін.; за ред. О.Г. Данильяна. Х.: Право, 2017. 208 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/298/Vnutri_FilosofUchebn_2017_2.pdf

Додаткові:

1. Бандура О. Аксіологія права як складова філософії права. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2015. Том 10. № 1 – 2. С. 45 – 55. URL: <https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/398/400>
2. Бандура О.О. Онтологія права як складова філософії права (деякі міркування). *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 2 (12). С. 55 – 65. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/73-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-150-1-10-20170807.pdf>
3. Бандура О.О. Гносеологія права як складова філософії права (загальні думки). *Філософські*

та методологічні проблеми права. 2018. № 1 – 2 (15 – 16). С. 25 – 33. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1004-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2035-1-10-20190228.pdf>

4. Бандура О. Антропологія права як складова філософської антропології (загальний нарис). *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. Том 17. № 1. С. 8 – 15. URL: <https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/1131/1136>

5. Велика українська юридична енциклопедія: Т. 2: Філософія права / редкол.: С.І. Максимов (голова) та ін.; Нац. акад. прав. Наук України; Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого: Право, 2017. 1127 с.

6. Горбань О.В. Актуалізація слова у міждисциплінарному дискурсі теорії та філософії права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. Том 2. 2023. № 78. С. 398 – 400. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/issue/view/16962>

7. Орел В. Юридична аргументація в судовому процесі: вітчизняний досвід та зарубіжна практика. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. Ужгород, 2023. Випуск 78 (2). С. 401-406. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/08/67.pdf>

Програмне забезпечення та технічне обладнання навчальної дисципліни

– пакет програмних продуктів Microsoft Office;

– мультимедійний проектор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Філософія права: Завдання для аудиторного тестування для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право» / В.А. Орел [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.176/>

2. Філософія права: Дистанційний курс з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право» / В.А. Орел [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2702>

Електронні ресурси з філософії права

1. Програмний продукт «Мультимедійний посібник «Філософія права» / М.В. Костицький, В.М. Кравець, О.В. Павлишин та ін., К.: НАВС, 2013, 2013. Свідоцтво № 48094 (зареєстр. 28.02.2013) https://arm.naiu.kiev.ua/books/mnp_fil_prava/index.htm 20 12.

2. Програмний продукт «Мультимедійний підручник «Філософія права» / М.В. Костицький, В.М. Кравець, О.В. Павлишин, Ю.С. Симон та ін., К.: НАВС, 2014. Свідоцтво № 53374 (зареєстр. 29.01.2014); https://arm.naiu.kiev.ua/books/fil_prava_pidr/index.htm

3. Програмний продукт «Мультимедійний навчальний посібник «Філософія» / М.В. Костицький, В.М. Кравець, О.В. Павлишин, Ю.С. Симон та ін.), К.: НАВС, 2017. Свідоцтво № 72043 (за реєстр. 18.05.2017); <https://arm.naiu.kiev.ua/books/filosofia-30012017/index.html>

4. Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Філософія» / В.М. Кравець, О.В. Павлишин, Ю.С. Симон та ін. К.: НАВС, 2020. Свідоцтво № 100890 від 24.11.2020 р. Режим доступу: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/1824715>

5. Електронні презентації з навчальної дисципліни «Філософія» / В.М. Кравець, О.В. Павлишин, Ю.С. Симон та ін. К.: НАВС, 2020. Свідоцтво № 100891 від 24.11.2020 р. Режим доступу: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/18246>

6. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ, «Укр. енцикл.», 1998.: <http://leksika.com.ua/lega>

7. Britannica. Philosophy of law. URL: <https://www.britannica.com/topic/philosophy-of-law/additional-info#More-Articles>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без

поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію навчального процесу: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoji-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>

Положення про повторне навчання: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі он-лайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т. ч. з використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс часті студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>;

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності»: <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування лекцій (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (7 балів); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (0 балів); поточна модульна робота (5 балів)	26
Модуль 2 (теми 5-10): відвідування лекцій (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (7 балів); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (1 бал); поточна модульна робота (5 балів)	34
Екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Навчальна	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
Науково-дослідна	Участь у наукових гуртках	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види робіт здобувач може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни